

Nro. 42.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indult Bótsból, Pénteken November 23-ik napján
1804-ik esztendőben.*

**A' Magyar Kurir Olvasóihoz közönsé-
gesen,**

Egykor az erköltsi tudományoknak tanisában fáradhatatlan, 's ugyan ezért egész Görög Országban el híresedett Számus szigetbeli Filozofus Xanthus Athenébe utazván, az akkori szokáshoz képest magának olly ifjú rab szolgákat kívánt vásárlani, a' kiknek szolgálattal, a' maga foglalatosságiban élhessen. A' város piatzára ki állított rabszolgákat körül nézván, és egyenként őket tudakozván mit tudnak, és mire tartják magokat alkalmasoknak, mindenik azt felelte, hogy ő mindent tud, és mindenre alkal-

matos. Utollyára a' pupos hátú 's mellyű, és igen otsmány természetű, de a' mellett felette elmés E s o p u s r a kerülvén a' sor, az említett Filozofus kérdésére így felelt: É n, úgy mond, sem mit sem tudok, és sem mire sem vagyok alkalmas, azt akarván az által ki jelenteni, hogy sokat igirni, 's keveset tellyesíteni a' józan értelem, egyenes szivűség, és betsület reguláival ellenkező dolog legyen. Hogyhogy lehetne az, mondá a' Filozofus: Mivel, felele E s o p u s, ezek az én szolga társaim mindent tudnak, és mindenre alkalmasak; nekem a' mindenből a' semmi maradt. Melly rövid, de fontos szavaiból az ő különös talentomait a' Filozofus által látván hozza így szólott: Epen azért, mivel semmit sem tudsz, és sem mire sem tartod magadat alkalmasnak, tégedet mindentudó 's mindenre alkalmas szolga társaidnak eleikbe teszlek, 's tegedet választalak jövőendőbeli szolgálatomra. Melly nagy és hasznos ember vált legyen ebből a' maga elmebe'i tehetségeivel nem kerkedő rab szolgából E s o p u s b ó l, az ő tanuló kezén forgó moralis meseiből ki tettik: S a p i e n t i b u s p a u c a !

Jelen lévén az az idő, mellyben a' magyar emlődől magyar tejet szopott, és nemzeti nyelveket mint nemzeti boldogságoknak első kútfejét, minden másoktól az égig magasztatott holt nyelveknél fellyebb betsüllő hazánkfiai, Mecénásink, és Joakaróink a' Magy. Kurirért, a' jövő fél vagy egész elztendőre a' taksát hozzánk fel küldjék, 's annál

fogva a' mi nemzeti nyelvünknek allandó fennmaradására tzielzó 's törekedő igyekezetünket előmenetel-síték: jelentyük illendő alázatossággal, hogy a' mi Magy. Kurir nevezetet viseő nemzeti újságainknak, valamint ezen haldokló félben lévő, úgy a' jövődő 1805 ik esztendőben is, fél esztendőre H a r, egész esztendőre T i z e n k é t forint leszen a' két Magy. Hazában szabott árra, azonkívül pedig, mivel a' Fels. Rendelésekhez képest ezeket is stempelertetni, 's a' stempelertésért különösen fizetni kelletik, fél esztendőre, H é t egész esztendőre pedig T i z e n n é g y forintot kell fizetni.

Mint hogy semmi tzielgér nélkül nem szükölködik a' jó bor, valósággal rövid látással vádolnánk a' két Magyar Hazát, ha vagy tekély szorgalmatosságunkat, 's munkankat keresett, és édesgető szókkal magasztalnánk, vagy olly 's annyi dolgokat igirnénk, a' mellyeknek elszükövlésekre elménknak tehetségai, és értéünk elégtelenek vólnának. — A' mi politica újságiban sem halotti prédikatióknak, sem panegyrica oratióknak sem tsupán Tudóroknak való Dissertatióknak és Tractatusoknak, sem könyvtáruó boltokban való könyves laistromoknak helyek nintsen. Mi a' több Európai tudós új g iróknak nyomdokaikat követni kívánván, a' kik a' politica, litteraria, 's oeconomica újságokat egymással megkülömböztetik, 's különös firma alatt adják ki, azokat a' nevezetesebb világi történeteket közöllyük a' Magy. Kurir Ovasóival a' mellyek a' Statuoknak esmérésekre szüksegelek, és a' mellyekből az Országoknak külfő és bellő állapotjokat, történet

jeit s. a. t. ki lehet tanulni. Azomban, a' mint eddig is mivelünk, a' tudományokban 's hasznos mesterségekben tett nevedéseket és új találmányokat sem fogjuk el hallgatni.

A' kik tehát nemzeti nyelvekhez, annak gyarapítása és állandó fenn maradása eránt igaz hazafiúi hajlandósággal viseltetnek, és a' Magyar Kurir olvasásában továbbra is gyönyörködnek, annak meg határozott takláját, vagy egész, vagy fél elztendőre, a' szokott posta utón, illy felül irással: **Pro Magyar Kurir — à Vien**, annak idejében hozzánk küldjék fel, és hogy újságaiknak küldésekben hiba ne essen, titulusaikat, és azon utolsó posta hivatal, a' mellyről újságaikat szokták venni, világossan tegyék fel. Minthogy mi újságaiknak expeditióját másokra nem bizzuk, hanem minden Olvasóinknak újság darabjait magunk szemünk előtt készitetjük ki, azoknak rendessen leendő expeditiójáról kit kit bizonyossá lehetünk. — Utollyára virágzani kezdett nemzeti nyelvünket és magunkat a' két Nemes Magyar Háza kegyességébe ajánljuk. **B é c s b e n N o v e m b e r 23 - d i k n a p j á n , 1804 i k e l z t e n d ő b e n .**

Magyar Ország.

T o r n a V á r m e g y é b ő l N o v e m b e r 1 - s ő n a p j á n . Méltos. Csász. Kir. Udvari Tanácsos Fái **F á y B e r t a l a n** Urnak, ezen mi nemes Megyénk Fő Ispányi székébe, Cs. Kir. udvari Tanácsos, Personalis, és Tek. Ugocsa Vármegye Fő Ispánya, Mélt. **S e m s e i S e m s e y A n d r á s** Eő Nagysága, mint hozzánk küldött Kir. biztos által, a' múlt October-

nek 16-ik napján lett [bé iktatása következő módon ment véghez.

Néhány hetekkel ennekelőtte, egy több tágokból álló deputatio rendeltetett ki, melly Tekint. Lán c z i Lán c z y J ó s e f első All-Ispány Ur vezérlése alatt, a' Méltos. Personalis Urat Pesten, Fő Ispány Ur Eő Nagyságát pedig Nemes Heves Vármegyében, Megyénk Karjainak és Rendjeinek képekben alázatossan meg tisztelte. — Az építő Széket meg előzőtt napon, ámbár a' sok esőzések nagyon meg nehezítették is az utakat, mindazáltal nemtsak a' szomszéd hanem P' távol lévő Megyékéből is számos Méltóságok, és deputatus Urak gyüllöttek öszve Torna mező városunkba. Dél után a' fent tisztelt Méltóságok a' Vármegye határához érkezvén a' Nemes Vármegye Deputatusai által különös tisztelettel fogadtattak, a' hol Apatur, és a' Kassai Nemes Convictusnak Regense Eő Tisztelendő B o d e n l o z M i h á l y Ur tette a' köszöntéft.

Azonnal Somodi nevű helységben a' Rosnyai Püspöklég jószágában egynéhány lövések által jel adatván, a' Tornához közel lévő partra fel vont 24 mozsár ágyuk is durogni kezdettek, és szünet nélkül ropogtak. Ekkor a' Megyénkben fekvő Lotharingiai Károly herczeg Vasas Regimentjéből való katonaság vasba öltözve tiszteletet tett, és maga tisztjei által vezéreltetvén mintegy fél óránál földre a' fent nevezett Méltóságoknak eleibe ment, s őket onnan egészen a' város piaczáig lassú lépésekkel vezette, ezeket követték a' Nemes Megye lovasai, utánnok fényes hintóba Eő Nagyságok mentek, kiket mintegy 30 töbnire hat lovas és di;

szes készületű kotsik kifirték, azomban szüntelen ropogtak az ágyúk, a' város piactzán pedig hangzott a' Török muzsika. — A' megérkezett Méltóságos Urak Gróf Keglevics Eö Excellenciája kastélyába szállottak bé, a' hol is Méltos. Ronyai Püspök Szányi Jósef Ur Eö Nagysága által velős és fontos beszéddel tiszteltettek meg — Azután több Nemes Vármegyék érdeemes Deputatusai egymás után tették közöntéseket.

A' következett napon Eö Nagyságok a' Tek. Statusokkal egyetemben a' Kaffé ytól seint a' templom ajtajáig két oldalon rendbe állott lovasok közt a' város templomába bé menvén Méltos. Püspök Ur Ö Nagysága által éneklött szent misét buzgó áhétatossággal el hallgattak; onnan a' Tek Rendek a' Nemes Megye plotájába gyülekeztek, a' hol fenn tisztelt első Ali Ispány Ur a' környü állásokhoz alkalmaztatott beszédet mondvén, azon különös örömet, mellyet minden Rendeknek szivekben ezen jeles nap több tekintetre való nézve gerjesztett, ki nyilatkoztatta, 's annak végivel a' Méltos. Urak magok meg alaxásának ki kérésére, a' bé vett szokás szerént egy érdeemes deputatiot nevezett ki.

Első béépésekkel Ö Nagyságoknak kezdődtek a' Rendeknek egyesített öröm szavai, 's szives érzéseket számtalan Vivat kiáltásokkal jelentették — A' Méltos. Királyi Biztos Ur egyékes Magyar beszéddel fogott munkájához, melyben Fö Ispán Ur Ö Nagysága el hunyt öseinek díszö tetteit, 's tulajdon érdemeit rövideden de nyomossan előszámlálván, Fels. Urunk kegyelmes adomány levelét felolvastatta; azután Fö Ispány Úr a' Méltos. Püs-

pők Úr által meg hiteleztetett, 's méltóságos hivatalyába a' régi bé vett szokás szerént három izbeli fel emeltetés által bé iktattatott, a' melly szempillantatban a' város piatzán a' Török muzlika meg szállalt, a' mozsárok pedig az ülésnek végződéseig szüntelen durogtak. — Hasonló velős magyar beszéddel tisztelte Méltos. Fő Ispány Ur is Királyi Biztos Eő Nagyságát; Felséges Urunk kegyelmét alázatos jobbágyi hiveséggel köszönte, 's az egybe gyült Rendeknek maga hivatalbeli szives szolgálatját ajánlotta. — Végtere a' Nemes Megye Fő Jegyzője Titt. Szányi József Ur egy díszes beszéddel fejezte bé a' bé iktatasnak ünnepeét.

Meg jegyzésre méltó, hogy a' midőn Fő Ispány Úr Ö Nagysága az ujonnan ki nevezett Tábla Uraknak neveket fel olvasta volna, első All-Isapány Urunk elő adására, Ö Nagyságának két érdemes vejei, u. m. Mélt. Gróf Haller János Eő Nagysága, és Tek. Blaskovics János Ur, úgyszinte Ö Nagyságának Bertalan és Antal közönséges hivatalt viselő fiai, a' Tek. Statusok egyesített akaratjával, a' Nemes Megye Allessorai-vá kiáltattak; 's ezeknek a' többiek számába való bé iktatása Fő Ispány Ur Eő Nagyságától ki kerettetett. — Királyi Biztos Úr Ö Nagyságának is lévén olly magzati, a' kik a' közönséges hivatal viselésnek idejét rövid idő múlva el érik: azon szives tiszteletnek és szeretetnek jeléül, mellyel nem tsak ezen Nemes Megye, hanem az egész Haza Personalis Úr Ö Nagyságához viseltetik, két nagy reménylégű Jób és Pál nevezetű fainak Allessorokká való ki nevezéseket Fő Ispány Ur Ö

Nagyságától ki kérték, lévén el hitetve, hogy ezek is édes Attyoknak nyomdokait követvén, a' benne vetett reménységnek tökéletesen meg fognak felelni.

Ez alkalmatossággal Ő Felségének örökös Ostriai Császárságát tárgyazó kegyelmes parantso-
latja is fel olvastatott, mellynek végezetével szám-
talan Vivát kiáltások hallattak. Méltóságos
Fő Ispány Urunk ezen jeles tárgyhoz alkalmazta-
tott belzédjéhez képest, az egybe gyült Uraságok
szép rendel a' város templomába mentek, a' hol
is Méltos. Rosnyai Püspök Ő Nagysága által a'
T e g e d I f t e n d i t s i r ü n k díszes muzsika alatt
el énekeltetett, a' templom előtt állott lovas ka-
tonaság három rendbeli lövést tett, ezt a' ki sze-
gezett mozsár ágyúk mindenkor száma nélkül vi-
szonozták.

Délbe mintegy 500 személyből álló Urasá-
gokat és Asszonylágokat Mélt. Fő Ispány Ur Ő
Nagysága gazdagon meg vendéget. Ürültek a'
Fels. örökös Császárnak, 's Fels. Ostriai Császári
udvarnak szerentsejéért, Nemes Magy. Hazánk bél-
dogulásáért, Királyi Biztos és Fő Ispány Ő Nagy-
ságok egellégekért a' jó Tokaji borral töltött po-
harak. — Estvére kelvén az idő fényes bál tartá-
tott, mellyben a' táncz alkonyodkor kezdődött 's
viradtig tartott. — Lehetetlen, hogy azon közön-
séges örömet, és meg elégedést le irjam, a' mellyet
minden rendű vendégekben tapasztalni lehetett, 's
azon illetődést, melly más nap a' butsúzás ide-
jén mindnyájoknak tekintetéből ki tettzett.

Frantzia Birodalom.

I. N a p o l e o n Fr. Császárnak Párisba lett vissza menetelétől fogva, (a' mint a' 10 ik Novemberi oda való tudósításokból olvassuk) a' több Frantziákkal békeességben élő Statusokkal való politika alkudozások ismét el kezdődtek, és megkötöttetett szorgalmatossággal folytatódnak. Ezeknek kiváltképen való tárgyak, a' Batava's Olasz Respublikának jövődöbeli sorfok, és a' Német Országi Concordata. — Az elsőbb tárgyra nézve a' Berlini Kir. udvarral, az utólsóbbakra nézve pedig a' Német Birodalom fejével folytatódik az alkudozás. A' mi az Olasz Respublika constitutióját illeti, arra nézve, igen kevés nehézség van el igazítani való.

A' M o n t b l a n k i Osztálynak (a' Szabaudiai vólt Herczegségnek) helytartója, vagy kormányzó Præfectusa, a' Cénis hegyén mindenütt, a' hol az utazás veszedelmes, és a' mellyenn a' Sz. Pápának keresztül kell utazni, erőls vás tartózkodókat tsináltat, ne hogy Ő Szentségét azon leendő utazásában valamelly nem várt szerentsétlenség érdekellye. — Ezen a' Cénis nevü magas hegyen, mellynél az Alpesek közt magasabb egy sints, 2000 esztendővel ennekelötte, a' Kartagóbeli Hannibál 70000 emberből álló armádiával, és számos elefántokkal utazott Olasz Országba, a' mellyenn való veszedelmes utazás egész armadiáját, csak ötet magát nem tántoritotta meg.

Azon öszve esküttek közzül, a' kik a' Fr. nemzet ellenséginek unszolásiból nem régiben N á p o l e o n Császár élete után intselkedtenek, ezen fo,

lyó Novemb. 3-ik napján, Rouenben, hárman végeztettek ki e' világból. Ezeknek és az ő tizborás társaiknak feltételek oda czélozott, hogy az Országok napnyugoti osztályaiban támadást, 's annál fogva újobban hazafiak közt való háborút eszközhessenek, melly ártalmas feltételeket ha szerentséssen el követhették volna, akkor osztán, egy-néhány ponton ki szállott volna Fr. Országban ennek hatalmas ellenzéje.

Az Európai Astronomusoknak Patriarkájok Lalande illyetén foglalatú Jegyzést tétetett a' Párisi Zsurnálokban közönségesse: „Azt az új Plánétát, úgy mond, a' mellyet Harding alsó Német Országban, September 5-ik napján látott és tapasztalt, itten, t. i. Párisban, Burkhart és Mésier urak is észre vették. Mivel még ennek semmi név nem adatott, ohajtanám, hogy Hardingnak neveztetne. — Azokat a' két plánétákat, a' mellyeknek egyikét Piazzipalermóban, a' másikat Olbers Brémában, két esztendővel ennekelőtte fel fedeztek, Ceresnek és Pallásnak neveztek, a' melly nevezetek a' jelenvaló időre nem illendők. Mert arra hogy azoknak a' régiek az ő isteneiknek neveiket adták, volt okok, ezeknek pedig most semmi helyek nintsen. Sokkal illendőbb volna tehát a' most fel talált új plánétákat, azoknak fel találóikról nevezni.

Ezekben a' napokban, így szól egy 9-ik Novemberi Párisi tudósítás, ama hires nevezetes Lengyel Orzági Generálnak Kosciuskónak születése napja innepeltetett itten meg sok derék embereknek jelenléteben, a' kik közt Senatorok, Tribunusok, és fő hadi tiszték is voltak. Jelen volt

a' Fr. szolgálatban lévő Lengyel legiónak fő vezérje General D o m b r o v s k y is.

Batava Respublika.

Az egyesült Frantzia-Hollandiai hadi seregek, a' mellyek a' múlt egész nyáron Utrecht városa környékén táboroztak, a' mint Novemb. 6 dikán Hágából írják téli kvártélyba szállani nem fognak, és azon hadi sereg fő vezérjének General M a r m o n t n a k fő hedi szállása sem fog Ámsterdámba által tétetődni, a' mint gondolták vala, hanem továbbra is U t r e c h t városában marad. — Tellyességgel meg nem foghatták azt a' Belgák, mitsoda politica okokból változtak meg az előbbi rendelések. — A' most em'ített Fr. General minden Hollandiai kikötő helyekben és tengerrel határos városokban Franczia hadi tiszteket állított ki olly szoros parantsolat mellett, hogy sohol meg ne engedjék az Anglusokkal való kereskedést. — Ezen Respublika Constitúciójának megváltoztatása még eddig ugyan meg nincs egészen határozva, de hogy az is el fog következni, senki kétségbe nem hozza. Sokan sokféleképen okoskodnak e' tárgyról. — T á t a t n a k o l l y a n o k i s n e m k e v e s s z á m m á l, a' k i k a b b a n a' v é l e k e d é s b e n v a n n a k, h o g y a' N a s s z u O r á n i a i h e r c z e g a' B e r l i n i K i r. u d v a r k ö z b e n v e t é s é r e, i s m é t h e l y t a r t o j á v á l e n n e e z e n R e s p u b l i k á n a k, m é g p e d i g k i t e r j e d e t t e b b h a t a l o m m a l, m i n t v o l t e n n e k e l ő t t e. — A Franczia Császár meg koronáztatása, és ezen Respublika Párisban lévő követjének Schimmelpennink Urnak Hágába leendő vissza menete-

le után, bizonyosan el válik ezen nemzetnek a' dolga.

A m s t e r d a m b ó l Octob. 26-ikán. Azok-
nak a' három gazdag Spanyol hajóknak Anglusok
által lett ellenséges el raboltatásokat, a' mellyek-
ről a' múlt posta napon mi is emlékeztünk, a'
Londoni magános levelek avval kívánnyák védel-
mezni, hogy lehetetlen vólt N. Britanniának szun-
nyadozó szemekkel tovább azt el nézni, hogy Spa-
nyol Országnek Amérikából hozott kintsei, pénz-
beli segedelem szin alatt többé Frantzia Országba
vitetődjenek; hogy ez minden ellenek tett ellensé-
ges készületjeit azokkal vitte végbe. Azon leve-
lekből olvassuk továbbá azt is, hogy a' Londoni
Admiralitás, az az, a' tengeri dolgokra ügyelő fő
Tanács már káper leveleket is osztogatott vólna ki
az Anglus zsákmányozó hajóknak a' Spanyol Or-
szági kereskedő hajóknak szabados el raboltatások-
ra, és hogy egynéhány ezer főből álló hadi nép
fogna hajókra szállittatni, 's déli Amérikába kül-
detni, az ott lévő arany 's ezüst termő Spanyol co-
loniáknak el foglaltatásokra.

O l a s z O r s z á g.

A' maga szerentsétlen levegői utazásáról a'
tudos világ előtt esméretellé lett Gróf Z a m b e c-
c a r i igyekezetének előmozdítása végett, Bononiá-
ban egy olly tarsaság állott fel, mellynek tagjai fe-
jenként egy egy tallért lesznek a' tarsaság kasszájába
elztendőnként fizetni. Az ekkent gyűllő költségből
mind eddig szenvedett kára ki pótolatik, mind

jövendőbeli aërostaticus [probatételeinek eszközlésekre alkalmasabbá tétetődik.

G e n u á b ó l Novemb. 4-ik napján. Livornó városa és kikötő helye mind szárazon mind vizen bé zárattatott. A' kikötő hely előtt egynéhány strázsa hajók vigyáznak, a' mellyek az oda bé evezni igyekező idegen hajókat a' dolognak mi-vóltáról tudósítván vizsgálva utasítják. — Ebben a' városban 1767 ik esztendőben is igen gonosz nyavalya uralkodott, sok embert is el vitt a' más világra, de annak külömböző carachterje, symptomai és természete voltak, mint a' mostaninak.

Három pusztító oltor uralkodik néhány századoktól fogva Európán, úgymint a' himlő, a' pestis és a' vénus, és mind a' három e' világnak egyéb részeiből hatott Európába által. Ide járúl most a' negyedik oltor, a' sárga hideglelés, mely északi Amérikából minden hajó bér fizetés nélkül jött négy esztendővel ennekelötte Spanyol Országba. — Amazoknak a' jó policiai rendelések és az orvos Doktoroknak iparkodások nem inémüképen már határt szabott. — Ellenben a' sárga hideglelésnek carachterje változó lévén, a' leg nagyobb tapasztalású és tálentomú Orvosokat is meg tántoritja, és még eddig egyetlen egy sem találtatott közülök, a' ki valamelly antidotumot tudott volna annak első fűvében leendő meg fojtására találni. — Egy Spanyol Országgi Orvos következő módon szokta orvoslani, tudniillik, a' közönséges narants héjára forró vizet önt, és mihelyt a' sárga hideglelés magát jelengeti, az abból készített Decoctumból,

lány melegen bőven itat a' patientsel, 's ezen cu-
ját mind addig folytatja, mig a' beteg meg nem
gyógyúl, vagy meg nem hal. — Nem ok nélkül
hannya a' Fr. Moniteur a' Spanyol Kormányzék-
nek szemére, hogy a' keveset ügyelt arra eleinte,
's nem tette meg a' szükséges rendeléseket.

S v é c i a.

A' még most is Svéciai Pomerániának fő városá-
ban Stralsundban múltó Királynak III. Gustav A-
dolfnak 1. ső Novemb. esett születése napját nagy
vigassággal, 's pompával akarták az oda való la-
kosok meg innepleni, ha Eő Felsegéről arra en-
gedelmet nyerhettek volna. Mindazáltal ágyú du-
rogások és harangok zúgásai által adatott ez a'
nevezetes, 's egyszerűs mind örvendetes nap az oda
való Publicumnak tudtára. Dél előtt 10 órakor
Eő Kir. Felsege a' Gen Commendánstól, a' Gene-
ral Stabtól, és a' Kir. testőrző sereg tiszteitől ki-
sirtetvén, a' vár bástyáit, 's annak egyéb erőssé-
geit meg szemlélte. A' várba vőlt katona őrizet
akként vőlt fel oltva, mintha ostromolhatas alá
lett volna rekesztve. Onnan az új piacra ment
Eő Kir. Felsege a' hová az ott lévő huszár osztály,
a' lovas ártilleristák, és 12. batallion gyalogság
már annakelőtte fel gyűltek, 's Eő Felsege jelenlé-
tében szép katona próbákat adtak vala. — Esteli
5 órakor sok uraság ment az Eő Felsegek tiszte-
letére.

Gróf Lille (XVIII Lajos Francia korona
Prætendens) rendkívül való tisztelettel és meg kü-
lömböztetéssel fogadtatott Calmarban. A' Fels.

Svéciai Király világos parantsolatjából a' Stockholmból oda küldetett Kir. udvari tisztek szolgáltak Gróf Lillének, és épen olly tisztelettel viseltettek eránta, mintha a' Franczia Kir. széknék birtokába lett volna. — Oda lett érkezésekor a' baftyákon ki vont ágyúk durrogásai közt kiserített bé a' városba, az oda való Kormányozó pedig következő módon szólott ezen szerentsétlen Fejedelemhez:

„Felsőge: Uram! Parantsolatom vagyon az én leg kegyelmesebb Fejedelmemtől Királyi Felsőged meg tisztelesére. A' bódogabb időkben a' Svéciai Királyok utaztak Frantzia Országba. — Királyi Felsőged leg első a' Frantzia és Navarrai Királyok között, a' ki maga jelenlétével a' mi Országunkat meg tisztelte. — Kivánnjuk, hogy Kir. Felsőgednek nállunk való lakása olly kedves és tettző legyen, mint a' miképen mi azt gyönyörűséggé tenni igyekezünk, és tsak akkor hagyja el Svécia Országot, a' midőn ősi Királyi székébe bé fog ülni.“ E' meg lévén az ott őrizetben lévő regementnek Obersterét és azokat a' tiszteket mutatta bé, a' kik a' Gróf Lille őrizetére rendeltetve vóltanak. — A' Calmari Püspök az alatta lévő Papsággal együtt tiszteletére menvén egy szép deák óratiót mondott előtte. — Estére az egész város meg vólt égő métsékkal világosítva.

* * *

A' kaffé barna levét ivóknak ked-
vekért.

Az Indiai kaffénak egy esztendőről a' másik-

ra nevedő nagy árra, és az ezért idegen Országokra ki menő pénznek káros következése, a' mezői gazdaságot értő jó hazafiakat arra birták, hogy az ithoni termések közt annál jobb, óltsóbb, és hasznosabbat találhassanak. Illyeneknek találtattak a' Katang kóró gyökere (Cichorium Intybus Linn.) a' földimogyoró (Lahyrus Tuberosus Linn) a' földi mandola és több ezekhez hasonló hasznos ithoni gyümölcsök. Illyen köz hasznú termésnek lenni tapasztaltatott néhány Német Országi Oeconomusok által a' Kerti Sparga (Asparagus hortensis, sativus, altilis Linn.) melly mind kedves tisztes izére, mind hasznára nézve jobbnak találtatik a' tübbieknel, az Indiai kaffét pedig sokkal felül haládja. — Porgálva és főve ehez nagyon hasonlít, és az abból készült meleg italt amannak levétől meg különböztetni mesterség. Ezt is meg kell ugyan porgálni, de csak addig míg meg izzad, a' porgálás után meg őrleni és meg főzni. Minthogy természetesen kedves izű, a' nádmezzel való meg édesítésére szüksége nintsen. Egy kevesse hosszabb idő kivántatik az abból főzött kaffének megtisztulására, mint az Indiai kaffének. — Igen szaporra termésű, és semmiféle kerti veteménynek nem ártalmas.